

ВИХОВНІ МОЖЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ

(за повістю М. Руденка «Народжений блискавкою»)

А Проведене дослідження повісті-феєрії М. Руденка «Народжений блискавкою» та доведені унікальні виховні можливості твору. Проаналізовано, як можна використовувати повість для формування внутрішнього світу дитини, її світогляду, моралі, способів самовираження, концепції світобудови.

Ключові слова: герой твору, ідея твору, образ, повість-феєрія.

Постановка проблеми. Виховання сучасного свідомого громадянина та патріота України буде результативним лише в тому випадку, коли підрастаюче покоління буде формуватися під впливом питомої української культури та літератури, яка наскрізь просякнута ідеєю формування громадянина-патріота власної держави та Всесвіту. У розвідці, що вийшла друком у попередньому номері журналу, нами зроблена спроба розкрити виховний потенціал роману М. Руденка «Ковчег Всесвіту» для середнього та старшого шкільного віку, який, на нашу думку, у сучасному педагогічному та літературному дискурсі несправедливо замовчаний.

Окрім явної нестачі якісної української літератури для юних читачів, перед педагогом стоїть ще одна проблема: яким чином покоління, що зростає під впливом Інтернету, залучити до читання української книги. Інтернет часто бачать як нищівну загрозу для книжки, але водночас він відкриває безліч нових оптимістичних можливостей для педагога. Якщо дітям не цікавий звичайний лінійний текст – давайте дамо їм можливість читати онлайн. Пропонуємо для роботи з дітьми повість-феєрію М. Руденка «Народжений блискавкою», яка є у вільному доступі в електронних бібліотеках України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До аналізу творчості та діяльності М. Руденка зверталися О. Бровко, О. Бондаренко, І. Власенко, Т. Гажа, О. Галич, М. Жулинський, М. Кудрявцев, О. Неживий, М. Павлишин, Є. Сверстюк, М. Слабошпицький, Л. Талалай, В. Шевчук.

Основна увага дослідників зосереджена на вивченні та аналізі мови творів і окремих жанрів творчого доробку митця (Т. Гажа, М. Кудрявцев, О. Бровко), тематики творів, авторської концепції буття, економіко-філософської системи письменника та вченого (М. Слабошпицький, Л. Талалай, В. Шевчук), громадянської позиції М. Руденка (Є. Сверстюк, Н. Осипова). Було детально вивчені та проаналізовані основні віхи життєвого та громадянського життя письменника та поета, зроблений огляд творчості, взяте інтерв'ю, проаналізована поезія, художня проза, дослідже-

ний внесок М. Руденка у розвиток національної економічної школи.

Сфера наукових інтересів дослідників лежить у площині різнопланового вивчення доробку письменника. Однак, незважаючи на окремі ґрунтовні студії спадщини М. Руденка, повість «Народжений блискавкою» не потрапляла в поле зору дослідників. Вагомою причиною цього була майже тридцятилітня заборона та вилучення творів письменника з бібліотек тоталітарним режимом СРСР. Іншою причиною, на нашу думку, може бути те, що в полі зору дослідників опинялися ті фундаментальні праці письменника, що набули широкого резонансу в літературних і наукових колах.

Мета статті – здійснити аналіз повісті-феєрії М. Руденка «Народжений блискавкою», довести унікальні виховні можливості твору, що допоможуть вчителю розкрити учням складні вічні та актуальні проблеми людства, сформувати в підрастаючого покоління правильне розуміння місця людини в суспільстві, державі, Всесвіті.

Виклад основного матеріалу. Доробок М. Руденка в науковій фантастиці чималий: романи «Чарівний бумеранг», «Ковчег Всесвіту», «Син Сонця – Фаетон», повість-феєрія «Народжений блискавкою», оповідання «Син четвертої сфери», есе «Слідами космічної катастрофи. З блокнота письменника». За твердженням А. П. Лукашина, «якби не «політика», через яку ім'я М. Руденка було викреслене з бібліографій і довідників, письменник, імовірно, був би співзвучний із «молодогвардійською» науковою фантастикою к. 70-х – поч. 80-х років» [1, с. 489].

На відміну від значної кількості науково-фантастичних творів, які можна вважати розважальними, наукова фантастика М. Руденка – це спосіб популяризації ідей автора, відображених в «Енергії прогресу». У статті «Глобалізація і Україна» письменник, згадуючи про «Енергію прогресу», писав: «Мій гонорар за неї – 12 років неволі» [3, с. 78]. Майже одночасно із «Енергією прогресу» письменникові вдалося видати три книжки: збірки поезій «Сто світил» і «Оновлення» та повість «Народжений блискавкою». Після цього він біль-

ше, ніж на 30 років був ізольований від українського читача.

Повість «Народжений блискавкою» створена письменником на замовлення видавництва «Веселка» протягом трьох місяців. Автор із приємністю згадує той період свого життя: «Відкинувши геть роман про секретаря райкому, я за короткий час написав науково-фантастичну повість «Народжений блискавкою». Писав від руки, Раїса відразу ж передрукувувала. Правив, редагував машинопис, знову й знову відчуваючи, як добре працювати разом із коханою жінкою – це відрощувало крила. Мені здається, сама повість виказує, як легко мені дихалося під час роботи над нею» [5, с. 456–457].

У розкритті концепції твору важливу роль відіграє назва. Увібравши в себе весь художній світ тексту, назва повісті має колосальну енергію туго стиснутої пружини. Вона постійно збільшує свою питому вагу, поступово починає стосуватися всіх без винятку героїв повісті, стає метафоричною. Спочатку складається враження, що головний герой Едмундо «народжений блискавкою», бо він з'явився на світ від спалаху кулястої блискавки і став новим сином Себастьяна. Від моменту появи Едмундо-блискавки події розгортаються таким чином, що відбувається переродження всіх героїв повісті, зміна їхнього світобачення, психічного стану – розпочався новий етап у житті героїв повісті. Вчитель має можливість вказати учням на те, що всі герої повісті переродилися під впливом кулястої блискавки. Найповніше назва твору розкривається в останніх рядках, актуалізуючи філософську концепцію тексту: герої повісті були «народжені блискавкою» для боротьби за власне щастя, яке вони повинні здобути самостійно.

Найгострішою проблемою повісті є проблема соціальна, що стосується захисту найнезахищениших прошарків населення, забезпечення гідного рівня життя людям похилого віку. Автор показав, що особливої жорстокості набуває це болюче питання в тоталітарних недемократичних державних устроях. Ця проблема в повісті розкривається через образ Себастьяна: «Колись він був механіком. Давно, років двадцять тому. Мав дружину і сина Едмундо. Син загинув на барикадах, а дружина померла з горя. Відтоді його ніде не брали на роботу. А тепер він і сам уже не прозився – надто старий» [6].

В образі Себастьяна письменник показав, як особливо гірко зустрічати срібний вік людям, які все життя важко пропрацювали з надією, що колись зможуть гідно відпочити. Бідна, напівголова, невесела старість Себастьяна – це лакмусовий папірець роботи державного апарату. Таке ставлення держави до соціально незахищених верств населення зображено і засуджено в повісті. Україна впевнено крокує до ЄС, де найбільшим досягненням, на наш погляд, є європейські

моральні цінності, де кожна людина, незалежно від національності, соціального статусу вважається як найцінніший скарб, а зусилля державних органів влади повинні бути спрямовані на лобювання інтересів кожного громадянина, забезпечення розвитку кожної особистості у відповідності до здібностей і потреб. Адже саме руками багатьох поколінь українців, таких, як Себастьян, створювалася економіка України, і чому сьогодні ця економіка не може забезпечити гідне життя тих, хто її створював? Життя Себастьяна на горіщі у великому ящику – це демонстрація неспроможності державного устрою і застереження для сучасної України.

Хворий старий Себастьян просить у своєї долі хоча б якоїсь розради, і вона дарує йому кулясту блискавку, яку він назвав ім'ям загиблого сина – Едмундо. У старого з'явився об'єкт піклування, і саме цьому об'єкту належить докорінно змінити життя Себастьяна та інших героїв повісті.

Поява Едмундо-блискавки ще більше загострила боротьбу між двома антагонічними таборами. Гострота конфлікту повісті тотожна гостроті конфлікту трагедії. Термін «антагонізм» у даному випадку розуміємо в його широкому значенні: «як суперечність, що характеризується непримиримою боротьбою, має об'єктивно або суб'єктивно нерозв'язаний характер, веде до катастрофи або знищення одної з сторін» [2, с. 4]. З одного боку – диктатор із його оточенням і владою, що ґрунтується на страхові підлеглих, а з іншого – прості люди, робітники, яких держава зробила злидарями, і які прагнуть справедливості та свободи. Соціальний конфлікт у повісті переплетений із конфліктом моральним і психологічним, набуває такої гостроти, що призводить до смерті окремих героїв твору.

Імена героїв повісті (Себастьян, Едмундо, Рут) надзвичайно промовисті і дають їм точну характеристику. Вчитель може дати завдання учням, щоб ті з'ясували, що означають імена героїв. У Рут, наприклад, є навіть зовнішня схожість із біблійною тезкою. Інша справа з іменами Генерала та Професора. Маючи силу виділення, ці імена водночас узагальнюють образ, вказують на типовість персонажів. Генерал уособлює образ диктатора, Професор – аморального вченого. Письменник наголосив, що це не поодинокі герої однієї повісті, а поширене суспільне явище, з яким треба боротися. Узагальнений смисл, закладений в образах Генерала і Професора, наголошує на глибокій суспільній проблемі, коли поява таких героїв стала можливою. Ці образи створюють підтекст твору.

У повісті діє один фантастичний герой – хлопчик-блискавка Едмундо. Коли Едмундо переселився у білкове тіло, його «фантастичність» зникла під тиском побуту та обставин. Він став звичайним хлопчиком, який має жагу до пізнан-

ня всього земного, буденного. Прагнення Едмундо мати тіло людини може стати ключовим питанням диспуту: що є тіло для людини: в'язниця чи храм для душі? Чи може тіло бути провідником людини у навколишній світ? Як треба ставитися до власного тіла?

Новому сину досвідчений Себастьян розтлумачує, що істинним джерелом існування на землі є Сонце, а не гроші: «Їжа – це енергія сонця, згущена в плодах. Плоди можна купити за гроші. Що ж таке гроші? Після тривалих роздумів Себастьян пояснив: – Умовні знаки... За допомогою цих знаків люди обмінюються енергією Сонця» [6]. Себастьян пояснює синові, що в якийсь момент гроші заволоділи людьми: «Поміж Сонцем і людиною стоять гроші. / – На жаль. Але без грошей не можна прожити, – зауважив Себастьян» [6].

Використовуючи здібності Едмундо, Себастьян став заробляти гроші на прожиття виставами на вулицях. Вистави Себастьяна і Едмундо не пройшли повз увагу Марлона – довіреної особи Генерала. Марлон прагнув використати здібності Едмундо, щоб посприяти виграшу свого патрона в закладній футбольній грі. У випадку виграшу футбольної команди Генерала, останній отримав би величезну суму грошей.

Не маючи державного чину, Марлон володів неабиякою владою. Перед ним схиляли голови міністри й прислугувувала продажна поліція: «... вся поліція тремтіла перед ним. Досить було одного слова, щоб спровадити когось до катівні» [6]. Влада Марлона походила від влади над самим Генером, точніше від влади над слабкостями диктатора. Будучи тонким психологом, Марлон умів вгадувати бажання Генерала та грати його страхами, і таким чином здобув величезну владу в державі: «Важко було визнати, чия воля діє в державі і кому належить те чи інше рішення – Марлонові чи Генералові» [6].

Для Генерала найбільше лихо – втратити владу: «Перед Генералом ніби розверзлася темна безодня, і він висів над нею, безпорадно силкуючись, за що зачепитись. ... Кінець його владі! Тепер влада у державі належала мандрівному фокусникові...» [6]. Генерал є прикладом того, що людина, яка зосередила в своїх руках найвищу владу, не є еталоном порядності й чесності. Люди, які мають неконтрольовану владу, завжди будуть прагнути використати її для реалізації власних інтересів. На совісті Генерала лежить і вбивство першого сина Себастьяна, який став на шлях боротьби з диктатором. Тільки демократичний державний устрій із постійним контролем влади представниками громадськості допоможе очистити владні структури від заангажованих на власних інтересах можновладців.

Окрім названих ворогуючих сторін, з'являється ще одна – науковець Професор. Ще замолоду Професор сконструював апарат, що міг прий-

мати й аналізувати хвилі, що випромінювала куляста блискавка, і коли вчений почув, що з'явилася блискавка, яку вдалося приручити, він одразу зацікавився Едмундо. Професор був наділений геніальним розумом. Характеристику Професору дали самі герої повісті: «Злочинний геній, – сказав про нього вчений, який очолював місію. – Саме така людина здатна вчинити найбільше зло» [6]. Він досягнув небачених результатів у заборонених експериментах із генної інженерії, вмів створювати клонів, біороботів, однак не мав жодних уявлень про мораль і совість: «Професор усе частіше натрапляв на слово, яке здавалось йому позбавленим змісту: совість. Він чув це слово. Особливо часто, надто часто його любили повторювати колишні колеги Професора. Він запитував: де, в яких своїх діях природа користується цим поняттям? ... Професор вважав себе незмірно чеснішим, ніж попередні благодійники. Принаймні він ставить питання відверто: йому потрібен великий мурашник, де кожна істота буде запрограмована на певну суспільну функцію. А такі абстракції, як совість і мораль, кібернетиці не відомі. Отже, вони не мають права на існування» [6]. Безконтрольність і гострий розум виокремили Професора з оточення, він став вважати себе богом, а в бога, на думку вченого, були власні правила і закони. Така позазаконна наука, що має можливість одноосібно вирішувати питання життя і смерті, земному суспільству не потрібна.

Прагнення заволодіти Едмундо-блискавкою призвело до об'єднання Марлона з представником позазаконної науки Професором. Їх об'єднало одне бажання – використовуючи хлопчика-блискавку, захопити абсолютну владу. Якщо Марлон, користуючись владним становищем, не приховував своїх планів на Едмундо, то Професор змушений був критися, щоб мати тимчасового союзника в особі Марлона. Професор переконує Марлона, що має суто науковий інтерес до хлопчика-блискавки.

На відміну від Марлона, Професор відразу зрозумів, що владу над Едмундо мають тільки дві людини – названий батько Себастьян та дівчинка-сирота Рут, тому вчений вирішив підкорити свідомість Себастьяна і Рут, щоб через них маніпулювати блискавкою. Рут була наївною одинадцятилітньою дитиною й прагнула одного – щоб Едмундо перетворився з невидимої блискавки на звичайного хлопчика, щоб з ним спілкуватися та гратися. Професор з легкістю виконав бажання Рут – заточив Едмундо в білкове тіло, створене в лабораторії. Це дало змогу вченому читати думки Едмундо, знати, що він бачить, із ким спілкується.

Дівчинці вчений відвів роль дружини Едмундо, бо змушений був рахуватися з владою, яку їй дало кохання. Ця влада миттєво могла знешкодити професорське військо біологічних автоматів. І це турбувало Професора. Едмундо швидко зрозу-

мів природу людей, тому вчив Рут не зловживати владою: «Варто їй шепнути Едмундо лише одне слівце – й від Генералового палацу залишаться тільки руїни. Але сам Едмундо навчив її не зловживати силою, бо то велика хвороба земного людства: володарює той, хто здатен краще вбивати і руйнувати. Є інша сила – сила розуму, сила людського духу. І тільки тоді людське життя здобуде повну гармонію, коли не лишиться іншої влади на землі, окрім влади совісті і влади розумного слова» [6].

Підкорити своїй волі Себастьяна Професору було не так легко, як дітей. Щоб схилити Себастьяна до співпраці, Професор пообіцяв подарувати старому молодість. Навіть омолодив Ірену, сестру-близнючку померлої дружини Себастьяна Марсели: «Генетика дозволяє фізичне безсмертя. Варто взяти лише одну клітину із вашої шкіри – і ви здатні заново народитися. Це будете саме ви, а не хтось інший! Треба лише зберегти попередню пам'ять. Саме в цьому й полягає відкриття: я навчився консервувати пам'ять. І переносити її від одного організму до іншого» [6].

Ірена була спокусою для Себастьяна, обіцянкою щастя й радості. І омолодження, і пост президента майбутньої республіки, і зустріч з давно забутою юністю – все це Професор обіцяє Себастьяну за можливість керувати кулястою блискавкою: «Він за всяку ціну хоче мати у своєму розпорядженні живу, приручену блискавку. В особі Себастьяна Професор бачить дресирувальника, якому пощастило приборкати полум'яного звіра» [6]. Образ Себастьяна є психологічно складнішим і довершеним. Найстабільніша риса характеру чоловіка – стійкість перед спокусами, вірність ідеалам, родині, друзям. Сформований характер Себастьяна впливає на формування свідомості юних Едмундо і Рут, передаючи їм найкращі риси українського характеру. Обіцяне безхмарне щасливе майбутнє та влада над світом не переконали Себастьяна порушити правила і норми поведінки, не позбавили його честі та не змінили громадянську позицію. У моральному вимірі бідний Себастьян виявився набагато вищим від представників еліти. Образ Себастьяна – народний образ. Він увібрав у себе прагнення й бажання українського народу, традиції сімейного виховання, мораль, працелюбність, вірність громадянському обов'язку перед державою, друзями, здатність до самопожертви.

У баченні життєвих перспектив Себастьян керувався вічними і безпомилними категоріями добра і зла, світла і темряви, які визначають для Себастьяна зміст і якість речей. Свідомо і підсвідомо він відчував небезпеку для себе, названого сина Едмундо та всього суспільства: «Далі Себастьян слухати не міг. Хоч він був готовий до цієї розмови, – йому майже все було відомо, – але ота буденність і цілковита незворушність, з якою Професор оповідав про конвеєрне виробництво

солдатів (ба, навіть, президентів!), не могла не збудити його душі. Себастьян бачив перед собою людину, яка замислила страшний злочин проти людства, але ця людина мала таку владу над природою, якої й досі ще ніхто не досягав» [6]. Основні постулати Професорової філософії були для Себастьяна неприйнятні.

Побоювання Себастьяна – це майбутні проблеми землян, якщо хай-тек технології не будуть достатньо контрольовані суспільством і державою. Письменник застерігає людство, що разом із позитивними результатами від розвитку NBIC-технологій можливі й загрози для людства. Завжди знайдеться науковець, який забажає використати результати новітніх технологій у власних інтересах. Прикладом цього може бути Професор. Для нього важливо будь-якою ціною підкорити свідомість Себастьяна, щоб через нього керувати можливостями кулястої блискавки. Він здатний на все, щоб досягти свого. У яких університетах виховують і навчають аморальних учених? І на які вчинки спроможний найрозумніший учений світу зі своїми відкриттями, якщо для нього людське суспільство – мурашник?

Будучи недосвідченим на початку свого життя на землі, Едмундо не мав жодного уявлення, чого від нього хоче Професор. Учений не врахував одного: Едмундо не до кінця розумів світ, де панують гроші і зло, породжуване ними. Крім того, Едмундо був представником променевого світу і володів надзвичайним інформаційним полем, тому його розумові здібності були тотожні Професоровим. Едмундо прагнув пізнати людей і не розумів, чому людський цивілізаційний розвиток рухається в хибному напрямку: «Едмундо задумливо стояв біля забрудненого струмка, оглядаючи печерне містечко, де жили ті, в кого відбирали сонце... В їхній свідомості це не мало відношення до сонячної енергії. Проте Едмундо все зводив до єдиного знаменника – Світло! Це був не символ, не поетичний образ, а прихована від людського ока механіка творення того світу, який народився із мінералів. Світло народжує рослину, живе в ній високою енергією, яка призначена для корисної дії... Та якщо ця енергія дістається тим, хто нічого корисного не створює, то це, власне, і є служба Пітьмі...» [6].

У печері повстанців Едмундо побачив, як несправедливо розподіляються продукти Сонячної енергії між робітниками та можновладцями. У розумінні Едмундо це був злочин проти Природи-матері: «Ота Пітьма жила серед людей, владарювала в суспільстві, яке, можливо, було найвищим чудом природи. Продираючись крізь тенета Пітьми, люди все ж таки виконували своє призначення: будували міста і кораблі, вирощували пшеницю та виноград, стерегли овець на гірських пасовиськах. Але саме ті, хто це робив, жили так, як Далія і Хосе. / Це був злочин проти Приро-

ди взагалі. Злочин проти Світла» [6]. Працьовита людина, яка створює матеріальні й духовні блага, дуже часто опиняється поза межею бідності. Вона отримує таку малу частку створених нею благ, що їх ледь вистачає на відтворення потенціальної енергії. І саме цей факт викликав у Едмундо обурення.

Перебуваючи серед повстанців, Едмундо зрозумів важливу річ – лише власноруч вони можуть досягти мети: «Зрозумілим було одне: якщо ці люди самі не здобудуть для себе свободу, ніхто й ніщо їм не допоможе!» [6]. Повстанці готові були пожертвувати особистим щастям, навіть життям заради суспільного блага. Професор не зрозумів самопожертви Себастьяна, Ірени, Рут, Едмундо: «Професор усе ще не розумів, що є люди, які, забуваючи про власні вигоди, здатні пожертвувати всім, навіть власним життям заради совісті і честі» [6]. Відчуваючи фіаско, вчений знищив власну лабораторію, де перебував Себастьян із друзями. Едмундо не пробачив цього Професору, і в момент відльоту вертольота направив на нього блискавку: «То Едмундо скарав людину, яка прагнула стати володарем світу» [6].

Повстанці перемогли, але не змогли побудувати нову державу: «Минуло кілька років. Генерал помер, Марлон утік за кордон. Його вже не цікавила політика. Він став багатим бізнесменом. Повстанці спустилися з гір – повірили, що прийшла жадана свобода. Але більшість із них потрапила в Чорну фортецю. Новий уряд виявився не кращим, ніж ненависна генералова диктатура» [6].

Від часу революції в житті простого народу нічого не змінилося. Бізнесмен-політик втік за кор-

дон, витратити вкрадені у власного народу гроші, а ті, хто віддавав життя за волю та гідність, знову потрапили в стан безвиході. Автор залишив героїв перед новими випробуваннями, але, навчені гірким досвідом, вони зрозуміли, що за свободу й незалежність треба боротися. Жертва Себастьяна й інших повстанців не була марною, а блискавка навчила вірити у власні сили й брати відповідальність за власну долю на себе. В останніх рядках повісті лунає заклик до боротьби за краще життя, за новий державний устрій.

Висновки. Повість «Народжений блискавкою» є органічним складником української дитячої літератури. Сучасна дитяча аудиторія надзвичайно гостро потребує тих творів, які готуватимуть її до життя, розкриватимуть проблеми, які згодом будуть вирішуватися у дорослому житті, вчать брати на себе відповідальність за власний та загальноцивілізаційний розвиток.

Здійснена розвідка не вичерпує всіх аспектів вивчення творчої спадщини М. Руденка. **Подальші дослідження** будуть спрямовані на вивчення романів письменника.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія фантастики: Около 1300 статей / Под. ред. Вл. Гакова. – Минск: Галак西斯, 1995. – 694 с.
2. Михайлин, І. Л. Жанр трагедії в українській радянській драматургії: питання історії й теорії / І. Л. Михайлин. – Харків: Вища школа. Вид-во при Харк. ун-ті, 1989. – 152 с., [1 с.].
3. Руденко М. Глобалізація і Україна. Не загубити ліхтарика. На шляху до Світової Монади / М. Руденко // Дніпро. – 2007. – № 1-2. – С. 75-86.
4. Руденко М. Д. Енергія прогресу. Гносис і сучасність: Метафізична поема. Публіцистика. Поема / М. Д. Руденко. – Київ: Журналіст України, 2008. – 716 с.
5. Руденко, М. Найбільше диво – життя. Спогади / М. Руденко. – Київ: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2013. – 696 с.
6. Руденко, М. Д. Народжений блискавкою: повість-феєрія [Електронний ресурс] / М. Д. Руденко. – Київ: Веселка, 1971. – Режим доступу: <http://www.libros.am/book/read/id/158359/slug/narodzhenij-bliskavkoju>.

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 23.01.2016

Мазуренко В. А., Логвиненко Ю. В. Воспитательные возможности украинской научной фантастики (по повести М. Руденко «Рождённый молнией»).

А Проведено дослідження повісті-феєрії М. Руденко «Рождённый молнией» і доказано унікальні воспитательные возможности произведения. Проаналізовано, як можна використовувати повість для формування внутрішнього мира ребёнка, его мировоззрения, морали, способов самовыражения, концепции мироздания.

Ключевые слова: герой произведения, идея произведения, образ, повесть-феєрія.

Mazurenko V. O., Lohvynenko Yu. V. Educational possibilities of Ukrainian science fiction (after the novel by M. Rudenko «Born by the Lightning»).

S The article deals with a short story by M. Rudenko «Born by the lightning» and unique educational opportunities of the work are proved. It is analyzed how the story can be used to form the inner world of the child, his philosophy, ethics, ways of expression, the concept of the universe.

Key words: character of a story, the idea of work, image, short story.